

Atlas de l'itinéraire descriptif de l'Espagne

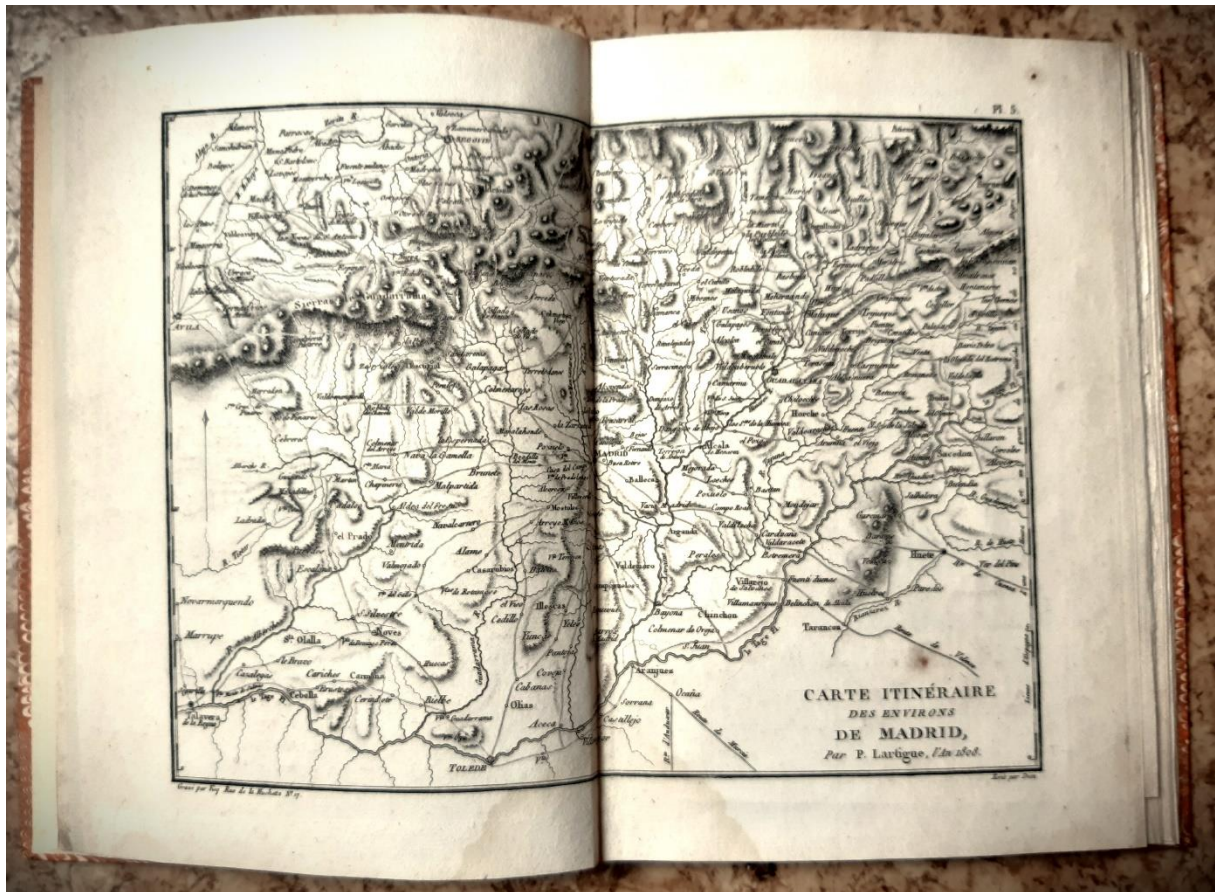
par

Alexandre de Laborde

Niets leukers dan een prettig boekje van een plank nemen en je af te vragen wat het je zou te vertellen hebben. De rug in 'terre de Sienne' viel me op en ik herkende direct het werk van Frans Smessaert onze boekbinder. Hoe dikwijls liepen we niet samen langs de rekken en bespraken we de vele banden die hij gebonden had.

De rug heeft 5 ribben en een zwart etiket met de titel in goud: *Atlas portatif de l'Espagne. 1808.* Het zwart contrasteert mooi met de glanzende rug in fijn varkensleer. De platten zijn bekleed met papier in een golfmotief. Frans heeft duidelijk het boekje 'gemaakt' want de bladen van het boek werden soms ingeplooid. Wellicht van de oorspronkelijke kaft heeft hij het etiket ATLAS PORTATIF DE L'ESPAGNE. 1808. gespaard en aan de binnenkant van het voorplat gekleefd. (CB 2007/1596)

Na enig speurwerk blijkt de atlas met 29 kaarten te behoren tot het monumentaal zesdelig werk van Alexandre Comte de Laborde: *Itinéraire descriptif de l'Espagne, et tableau élémentaire des différentes branches de l'administration et de l'industrie de ce royaume* in Parijs uitgegeven door H. Nicolle & Lenormant.

Auteur: Pierre Lartigue 1747-1827, graveur: Vicq, rue de la Huchette (in het Quatier Latin), 'écrit par Dien'. Het is moeilijk meer informatie te vinden.

We zijn verwend door de huidige druktechnieken. Wat we hier zien is handwerk dat een grote vaardigheid vraagt. De burijngravure is diepdruk en wordt gemaakt door met een burijn (een beitel) in een koperen plaat te krassen. Die 'krassen' worden met inkt gevuld (en de plaat van overtollige inkt gezuiverd). Die geïnkte plaat wordt dan gedrukt. Voor elk exemplaar moet de plaat weer volledig gereinigd en weer geïnk worden. Bovendien moet het graveerwerk in spiegelschrift gebeuren om een leesbare tekening op te leveren. Enig ontzag en bewondering voor die 'simpele' kaartjes is wel gepast!

Louis-Joseph-Alexandre Comte de Laborde (Parijs 1773 – Parijs 1842) komt uit een familie die rijk geworden was met slavenhandel, vocht met het Oostenrijks leger tegen de Franse revolutionairen en werd in de Napoleontische tijd diplomaat in Spanje. Hij was een vriend van Chateaubriand en heeft veel belangrijke werken geschreven over diverse onderwerpen. Hij werd in 1810 omwille van zijn verdiensten *Comte de l'Empire*.

Hij schreef twee interessante en mooi geïllustreerde werken over Spanje waarvoor hij veel medewerkers aantrok: *Itinéraire descriptif de l'Espagne* (1808, 5 vol. en 1 atlas) en *Voyage pittoresque et historique en Espagne* (1807-1818, 4 vol. in-folio).

Juli 2022

Walter de Smaele